

FRÅGA OPUS

med Jane af Sandeberg

Frågor från er läsare eller bara rent allmänna spörsmål och klurigheter kring opera och klassiska musik. Allt får plats på OPUS nya frågesida med Jane af Sandeberg.

Vad har du alltid undrat över men inte fått svar på när det gäller klassisk musik och opera? Skicka in din fråga till redaktion@opuspress.se och håll tummarna att Jane nappar.

ÄR DIRIGENTEN ALLTID NÖDVÄNDIG?

Klassiska verk som en orkester har spelat hundratals gånger. Behövs verkligen en dirigent då? Musikerna vet väl vad de ska spela?

Svar: Det här är en verkligt intressant fråga. En skicklig orkester kan självklart spela "rätt ton vid rätt tillfälle". Men utan ledarskapet, det utomstående örat, utvecklas inte musiken vidare. Allt går inte att läsa ut från noterna och man kan säga att dirigenten är en uttolkare av kompositörens intentioner. Sedan har en dirigent också sin egen vision av hur verket ska låta och då gäller det att få med kanske 120 musiker på det. Det absolut svåraste för en dirigent anses vara just att få en orkester att gå «from good to great».

Det finns dock ett antal orkestrar som verkligen djupanalyserar partituret* utan en dirigent och alla musiker får komma till tals. De spelar till slut utan noter. Men detta är en lång process och det är inte många som gör det. Den multinationella orkestern Spira Mirabilis dock ett exempel. Läs gärna mer om denna spännande orkester på spiramirabilis.com

*partitur är dirigentens nothäfte som innehåller alla stämmornas noter.

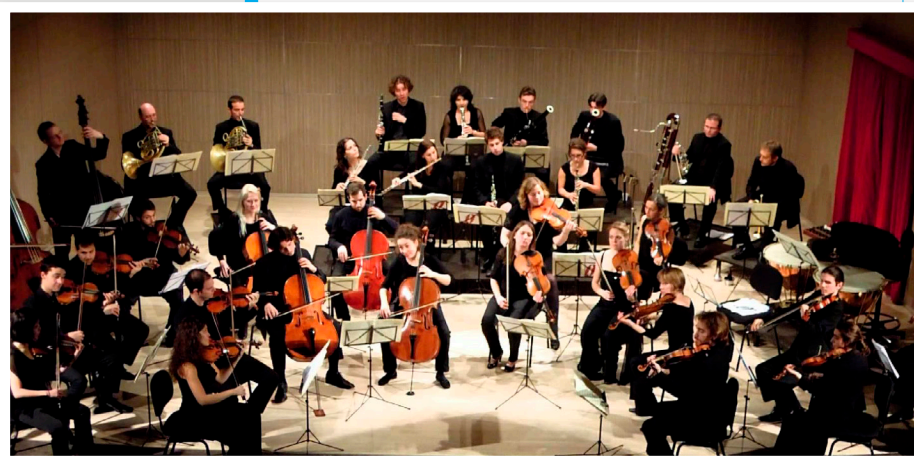

Beaumarchais pjäs Figaros bröllop blev först stoppad i Österrike, men librettisten da Ponte hade goda kontakter och kunde ordna så att Mozart fick tillstånd att komponera en opera till texten. Urpremiären skedde år 1786 i Wien. Tre år senare var franska revolutionen ett faktum och operan blev verkligt aktuell. Greven, som i operan inte ser varningstecknen och inte heller tar ett moraliskt ansvar, illustrerar det som samtidigt skedde i Frankrike.

OPERA FÖR VÅR TID?

Figaros Bröllop sätts upp jämt och ständigt. Hur kan en 1700-talsopera anses vara så relevant på 2010-talet?

Svar: Faktum är att en opera som skrevs 1780-talet kan ge oanade perspektiv på vårt 2000-tal. Figaros Bröllop handlar mycket om sex och åtrå, evigt mänskliga drifter, och många av frågorna som ställs i berättelsen går att översätta rakt av till vår tid. Vilken rätt kan adeln/de besuttna ta? Hur mycket får de lägga sig i tjänstefolkets/fattigare människors liv? Borde inte även grevar/politiker eller näringslivstoppar straffas när de gör fel? Figaros bröllop är full av tidlösa idéer om frihet och jämlikhet – och inte minst tidlös musik.

Symfoniörkestrar som spelar utan dirigent har nästan alla det gemensamt att de inte är stora musikinstitutioner. De utgör istället fristående musikerkollektiv, där på musikernas egen vilja att utvecklas är den drivande faktorn. På bilden den "dirigentlösa" orkestern Spira Mirabilis.